

EKONOMIKA CESTOVNÍHO RUCHU

P10

doc. Ing. Pavlína Pellešová, Ph.D.

Ekonomika a řízení cestovního ruchu

Obsah přednášky

**System řízení
cestovního ruchu a
organizace cestovního ruchu
v regionech,
udržitelný rozvoj CR,
PPP projekty**

System řízení cestovního ruchu

SILESIAN
UNIVERSITY
SCHOOL OF BUSINESS
ADMINISTRATION IN KARVINA

Řízení cestovního ruchu – kompetence:

- ✓ **rozvoj cestovního ruchu je podmíněn existencí vhodného potenciálu - má výrazný teritoriální aspekt, je vázán na krajinný systém,**
- ✓ **přírodní i antropogenní potenciál - vyjadřuje způsobilost územního celku vytvořit podmínky pro rozvoj cestovního ruchu, je rozmístěn nerovnoměrně a kvalitativně různorodě, přičemž se obvykle liší i v rámci velkých územních celků.**

System řízení cestovního ruchu - destinace cestovního ruchu

- ✓ = přirozený celek, má z hlediska podmínek rozvoje cestovního ruchu jedinečné vlastnosti, odlišné od jiných destinací,
- ✓ podle WTO je destinace cestovního ruchu místo s atraktivitami a s nimi spojenými zařízeními a službami cestovního ruchu, které si účastník cestovního ruchu nebo skupina vybírá pro svou návštěvu a které poskytovatelé přinášejí na trh.

Výkladový slovník CR - destinací CR rozumí v užším smyslu **cilovou oblast v daném regionu, pro kterou je typická významná nabídka atraktivit a infrastruktury CR**

Výkladový slovník CR - destinací CR rozumí v širším smyslu **země, regiony, lidská sídla a další oblasti, které jsou typické velkou koncentrací atraktivit CR, rozvinutými službami a další infrastrukturou CR, jejichž výsledkem je velká dlouhodobá koncentrace návštěvníků**

System řízení cestovního ruchu

- ✓ území je rozděleno do turisticky, historicky nebo administrativně kompaktních destinací s tvorbou a propagací společného turistického produktu a případně i zpracováním statistik cestovního ruchu,
- ✓ v ČR je od roku 1999 rozčleněn turistický potenciál na **turistické regiony** – ty rozčleněny při zpracování programu rozvoje cestovního ruchu krajů a regionů také na menší území – **turistické oblasti**.

System řízení cestovního ruchu

SILESIAN
UNIVERSITY
SCHOOL OF BUSINESS
ADMINISTRATION IN KARVINA

- ✓ rozvoj cestovního ruchu v regionu dosažením tzv. **udržitelného rozvoje cestovního ruchu** závisí na:
 - rozsahu a kvalitě nabídky veřejných služeb a
 - rozsahu a kvalitě nabídky služeb podnikatelských subjektů, a to v souladu se specifickými charakteristikami konkrétního regionu,
- ✓ Pokud některá ze složek vykazuje nedostatky, projeví se negativní dopady na rozvoji celého regionu.

System řízení cestovního ruchu

SILESIAN
UNIVERSITY
SCHOOL OF BUSINESS
ADMINISTRATION IN KARVINA

- ✓ klíčovým principem organizace a řízení CR v regionech je vzájemná spolupráce zainteresovaných subjektů soukromého a veřejného sektoru,
- ✓ synergický efekt spolupráce vzniká na základě principu partnerství, nikoliv konkurence,
- ✓ **formy spolupráce:**
 - spolupráce mezi podnikatelskými subjekty,
 - spolupráce mezi veřejnoprávními subjekty a
 - veřejno-soukromé partnerství (PPP).

System řízení cestovního ruchu

- ✓ z pohledu vývoje v regionech turisticky vyspělých zemí lze charakterizovat **3 základní fáze systému řízení cestovního ruchu**: od vzniku účelových sdružení po vytvoření komplexního managementu regionu.
- ✓ ČR z pohledu vývoje systému řízení cestovního ruchu v regionu - na začátku druhé fáze – vznik organizací cestovního ruchu,
- ✓ neexistence jednoho univerzálního postupu či modelu - potřeba pro každý region nalézt řešení, které bude reflektovat specifika regionu.

Organizace cestovního ruchu

SILESIAN
UNIVERSITY
SCHOOL OF BUSINESS
ADMINISTRATION IN KARVINA

- ✓ jedním ze základních aspektů dobrého fungování cestovního ruchu je **organizace cestovního ruchu** (OCR) nebo také **destinační management**,
- ✓ **České centrály cestovního ruchu** – CzechTourism - instituce, která pomocí souboru technik, nástrojů a opatření řídí CR v regionu, za účelem dosažení jeho udržitelného rozvoje a zachování konkurenceschopnosti na trhu, a to díky činnostem jako jsou koordinované plánování, organizace, komunikace, rozhodovací proces a regulace CR v regionu.
- ✓ Základní cíl CzechTourism - propagace ČR jako destinace CR v zahraničí i v ČR. Podpora CR je zaměřena na tvorbu propagačních materiálů a částečně i produktů CR.

Organizace cestovního ruchu

Výsledkem procesu jsou:

- ✓ **udržitelné a konkurenceschopné produkty cestovního ruchu,**
- ✓ **společně sdílené logo, značka kvality,**
- ✓ **společný (sdílený) informačně – rezervační systém,**
- ✓ **tvorba cenové politiky,**
- ✓ **provádění výzkumu a sběru statistických dat z oblasti cestovního ruchu,**
- ✓ **iniciace partnerství soukromého a veřejného sektoru cestovního ruchu i podpora profesních spolků, sdružení a organizací.**

Organizace cestovního ruchu

SILESIAN
UNIVERSITY
SCHOOL OF BUSINESS
ADMINISTRATION IN KARVINA

- ✓ **cíl OCR - zvýšit příliv turistů v destinaci, zvýšit jejich tržby a přilákat movitějších turisty,**
- ✓ **o úspěšnosti by měla hovořit také oficiální statistika, stále v rovinách slovního hodnocení – povedlo se, nepovedlo se, možná se zvýšilo atp.**

9. února 2021

Počet hostů v hromadných ubytovacích zařízeních klesl v roce 2020 meziročně o 51 %, počet přenocování téměř o polovinu. Nejvýrazněji ubylo hostů z ciziny, největší pokles návštěvnosti zaznamenala Praha. Celosvětově se v loňském roce počet mezinárodních příjezdů snížil o 74 %.

System řízení cestovního ruchu

SILESIAN
UNIVERSITY
SCHOOL OF BUSINESS
ADMINISTRATION IN KARVINA

- ✓ v zájmu jednotného postupu při nabízení regionu na trhu cestovního ruchu bude takto vytvořená OCR efektivně koordinovat činnosti všech zainteresovaných subjektů působících v regionu, bude schopna přizpůsobit se změnám na trhu a její odpovědnost za dosažené výsledky bude korespondovat s její možností tyto výsledky ovlivnit,
- ✓ **v OCR by měly být zastoupeny:**
 - podnikatelské subjekty,
 - občanské a kulturní organizace,
 - orgány státní správy,
 - orgány místních samospráv a
 - obyvatelé regionu.

Organizace cestovního ruchu

SILESIAN
UNIVERSITY
SCHOOL OF BUSINESS
ADMINISTRATION IN KARVINA

- ✓ je organizace zaměřená na management destinace v oblasti vytváření a prosazení destinace a jejích produktů CR na trhu,
- ✓ realizuje záměry OCR,
- ✓ je zaměřena na vývoj a aktivní prodej hlavních produktů,
- ✓ koordinuje a řídí tvorbu produktů CR, cenovou politiku a aktivní prodej destinace,
- ✓ je zpravidla podporována nebo vytvořena hlavními poskytovateli služeb v destinaci.

Organizace cestovního ruchu

Členění:

- ✓ státní,
- ✓ polostátní,
- ✓ s převažujícím privátním podílem.

Mezi nejvýznamnější instituce při organizaci a podpoře CR v ČR patří následující orgány:

- Ministerstvo pro místní rozvoj – národní úroveň,
- Česká centrála cestovního ruchu – CzechTourism – národní úroveň,
- Kraje – krajská/regionální úroveň,
- Obce, města – lokální úroveň.

Organizace cestovního ruchu

SILESIAN
UNIVERSITY
SCHOOL OF BUSINESS
ADMINISTRATION IN KARVINA

✓ základním řídicím prvkem destinace na několika možných úrovních:

- Lokální turistická organizace (local tourist organization – LTO) u nás např. Destinacní management města Český Krumlov nebo Pražská informační služba,
- Regionální turistická organizace (regional tourist organization - RTO) např. Jihočeská centrála cestovního ruchu, Regionální agentura Beskydy-Valašsko, Krkonoše - svazek měst a obcí.

Organizace cestovního ruchu

SILESIAN
UNIVERSITY
SCHOOL OF BUSINESS
ADMINISTRATION IN KARVINA

- ✓ základním řídicím prvkem destinace na několika možných úrovních:
 - Národní turistická organizace (national tourist organization - NTO) např. Hungary Tourism, British Tourist Authority, Österreich Werbung, CzechTourism,
 - Kontinentální turistická organizace (European Travel Commission - ETC).

CzechTourism

EUROPEAN
TRAVEL
COMMISSION

Součástí řízení regionů

- ✓ **návštěvnícký management - soubor řídicích technik a nástrojů, používaných OCR za účelem usměrňování toku návštěvníků a ovlivňování jejich chování (přístupový management, cenová politika, budování turistických informačních center (TIC), zpracování etických kodexů a kodexů chování podnikatelských subjektů, návštěvníků, pořádání seminářů a výchovně vzdělávacích akcí),**

Součástí řízení regionů

- ✓ model limitu přijatelné změny, tj. stanovení únosného zatížení území a využívání indikátoru udržitelného rozvoje CR,
- ✓ spektrum rekreačních příležitostí, zahrnující

lokalizační předpoklady:

- geografické,
- přírodní,
- kulturně-historické,
- ostatní antropogenní,

a realizační předpoklady:

- infrastruktura cestovního ruchu,
- dostupnost a
- ostatní infrastruktura,

a selektivní předpoklady rozvoje CR v regionu:

- demografické,
- sociální a ekonomické charakteristiky návštěvníků.

Součástí řízení regionů

SILESIAN
UNIVERSITY
SCHOOL OF BUSINESS
ADMINISTRATION IN KARVINA

✓ v regionu je nutnost, aby OCR iniciovala a řídila celý proces rozvoje cestovního ruchu ve spolupráci se:

- soukromým sektorem,
- státním sektorem,
- místními obyvateli.

Součástí řízení regionů

✓ je potřebné:

- **vzít v úvahu potřeby návštěvníků a ekonomické zájmy průmyslu cestovního ruchu,**
- **redukovat případný negativní dopad rozvoje cestovního ruchu na obchodní zájmy obyvatel regionu a ochraňovat je,**
- **vzít v úvahu památky a kulturní dědictví a jejich ochranu,**
- **vzít v úvahu stav životního prostředí a jeho ochranu.**

Organizace cestovního ruchu

✓ V regionu ovlivňuje:

- **postavení cestovního ruchu v rámci odvětvové struktury regionu, tj. jestli je cestovní ruch polarizujícím, indikujícím nebo neutrálním odvětvím,**
- **struktura odvětví cestovního ruchu z hlediska podílu jednotlivých služeb, charakteru vlastnictví apod.,**
- **charakter atraktivit (příroda a přírodní podmínky, společenské, uměle vytvořené, hmotné a nehmotné - genius loci, příjezdové, pasivní, formální, neformální, kulturní, technické apod.),**

Organizace cestovního ruchu

**SILESIAN
UNIVERSITY**
SCHOOL OF BUSINESS
ADMINISTRATION IN KARVINA

✓ V regionu ovlivňuje:

- **Druhy CR** (např. domácí, zahraniční, národní, příhraniční, výjezdový, příjezdový, krátkodobý, dlouhodobý, organizovaný, městský, venkovský, lázeňský, apod.)
- **formy CR** (např. rekreační, poznávací, socio-profesní, společenský),
- **rozvoj CR**- fáze životního cyklu regionu, dlouhodobý, krátkodobý, plánovitý, spontánní apod.,
- **charakter trhu** - domácí, zahraniční, krátkodobý, dlouhodobý, individuální, organizovaný, diverzifikovaný, masový apod.

Rozvoj CR v regionu

- ✓ **koordinace zájmů všech zainteresovaných stran - podmínka rozvoje cestovního ruchu v regionu,**
- ✓ **předpoklad úspěšné koordinace:**
 - systematická a kontinuální spolupráce všech zainteresovaných subjektů,
 - podnikatelské myšlení zainteresovaných subjektů,
 - vypracování a realizace koncepce rozvoje CR v regionu,
 - znalost společných zájmů,
 - stanovení společných cílů,
 - vytvoření organizačních předpokladů pro realizaci společných zájmů a dosažení společných cílů.

Rozvoj CR v regionu

- ✓ **při výběru partnerů je potřeba brát v úvahu:**
 - **ne všichni potenciální partneři mají stejné vzdělání v oblasti cestovního ruchu,**
 - **ne všichni potenciální partneři mají stejné zkušenosti, zručnosti a schopnosti v řízení, plánování apod.,**
 - **ne všichni potenciální partneři chápou potřeby a požadavky návštěvníků regionu,**
 - **obyvatelé nepracující přímo v zařízeních CR mohou mít k jeho rozvoji v regionu neutrální až negativní postoj.**

Vzdělávání partnerů OCR včetně místních obyvatel

**SILESIAN
UNIVERSITY**
SCHOOL OF BUSINESS
ADMINISTRATION IN KARVINA

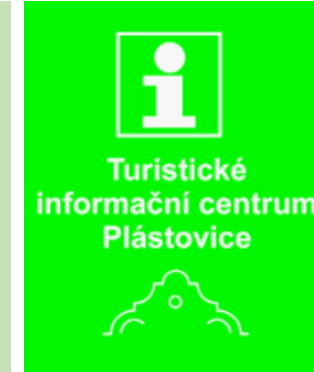
V oblasti:

- ✓ **přínosů, ale i možných negativních dopadů rozvoje cestovního ruchu v regionu,**
- ✓ **potřeb a požadavků návštěvníků regionu,**
- ✓ **tvorby produktů,**
- ✓ **vytváření a posilování image regionu,**
- ✓ **výběru vhodných komunikačních nástrojů,**
- ✓ **podnikání v cestovním ruchu.**

OCR

- ✓ Součástí organizační struktury OCR je i síť TIC,
- ✓ TIC:
 - je účelové zařízení poskytující v oblasti svého působení (město, region, turistická oblast) komplexní informace o všech službách souvisejících s CR,
 - má charakter veřejné služby poskytované na základě společenské objednávky státní správy a samosprávy jako součást informačního systému CR.

OCR a TIC

Ve vztahu k OCR turistické informační centrum:

- ✓ **plní marketingové funkce,**
- ✓ **plní vzdělávací funkci,**
- ✓ **spolupracuje s orgány státní správy na regionální, krajské i celostátní úrovni v oblasti cestovního ruchu,**
- ✓ **v rámci administrativní funkce buduje a pravidelně aktualizuje informační systém cestovního ruchu,**
- ✓ **sleduje a vyhodnocuje kvalitu služeb poskytovaných v regionu, apod.**

OCR a TIC

✓ marketingové funkce:

- spolupodílí se na realizaci marketingového výzkumu,
- tvorbě a realizaci marketingové koncepce
- tvorbě a realizaci marketingové strategie apod.,

✓ vzdělávací funkce - organizačně zabezpečuje vzdělávání:

- průvodců cestovního ruchu,
- pracovníků TIC nižší úrovně apod.)

Základní principy činnosti organizace cestovního ruchu

- ✓ respektování a podpora principu partnerství, tedy takových vztahů, které jsou vzájemně výhodné pro zúčastněné strany, vztahů, které nejsou apriori svázány obchodními smlouvami či snahami o monopolizaci nebo zneužívání určitého postavení,
- ✓ respektování a podpora již fungujících, pozitivní výsledky přinášejících vztahů, struktur a dělby práce v sektoru cestovního ruchu v regionu a jeho subregionech,
- ✓ diferencovaný přístup k jednotlivým subregionům, vycházející z potřeb, specifík a rozvojového potenciálu těchto subregionů,

Základní principy činnosti OCR

SILESIAN
UNIVERSITY
SCHOOL OF BUSINESS
ADMINISTRATION IN KARVINA

- ✓ vytvoření značky dodavatele – destinace, což umožní vytvářet požadovaný image regionu,
- ✓ zajistit vhodný marketing a propagaci těchto produktů (zajištění forem informovanosti, prezentace atd.),
- ✓ vytvořit systém prodeje těchto produktů - prodej přes tradiční kanály – cestovní agentury, prodej přes prostředníky a zprostředkovatele – ubytovatelé, TIC, provozovatelé atraktivit atd., katalogový prodej, elektronický prodej – prodej přes internet).

Udržitelný rozvoj cestovního ruchu

SILESIAN
UNIVERSITY
SCHOOL OF BUSINESS
ADMINISTRATION IN KARVINA

- ✓ **nejdůležitější cíl podniků CR - vytvořit systémy a procedury na zahrnutí cílů udržitelného rozvoje do vlastního systému managementu v oblasti:**
 - minimalizace odpadu a recyklace,
 - managementu zdrojů a úspory pitné vody,
 - dopravy, využití krajiny,
 - zapojení zaměstnanců a hostů do procesu udržitelného managementu,
 - spolupráce pro udržitelný rozvoj.

Udržitelný rozvoj cestovního ruchu

SILESIAN
UNIVERSITY
SCHOOL OF BUSINESS
ADMINISTRATION IN KARVINA

tři cíle podniků cestovního ruchu:

- ✓ **sociální** - naplňován pomocí uspokojování potřeb návštěvníků v CR a vlastních zaměstnanců,
- ✓ **ekonomické**,
- ✓ **ekologické** - se naplňuje ochranou životního prostředí a využíváním zdrojů podniku, přírodního a kulturního potenciálu, které umožňují trvale udržitelný cestovní ruch.

PPP

Spolupráce subjektů cestovního ruchu může probíhat ve třech formách:

- **spolupráce mezi podnikatelskými subjekty,**
- **spolupráce mezi veřejnoprávními subjekty,**
- **spolupráce mezi veřejnoprávními subjekty a soukromými subjekty, tzv. public private partnership (PPP).**

Děkuji za pozornost

